

A. SZ. VOROBJEV, E. V. JEGOROV ÉS V. A. KISZELYEV :

Földműveléstan laboratóriumi gyakorlatok útmutatója

(Руководство к лабораторно-практическим занятиям по земледелию)

Moszkva, Mezőgazdasági Könyvkiadó (Szelyhozgiz), 1951,

A Mezőgazdasági Dokumentációs Központ részére fordították ;
FEJÉR D.-né, HORVÁTH P., KLIMES-SZMIK A. és dr. GLÉRIA J.

A könyv szövegrészének méretei 10×16 cm. terjedelme 304 nyomtatott oldal, 52 szövegközi ábrával, melyek közül 8 grafikontokat ábrázol. A táblázatok száma 62 (a mellékletben található 6 táblázattal együtt).

A könyv anyaga 8 fejezetre, valamint az ismertetett eljárásokhoz szükséges kémszerek elkészítési módját és 6 táblázatot tartalmazó mellékletre tagozódik. Az egyes fejezetek a következő tárgyköröket ölelik fel: I. A talaj szilárd fázisának fizikai tulajdonságai. II. A talajok vízgazdálkodása. III. A talajok levegő gazdálkodása. IV. A talajok hőtani tulajdonságai és a vizsgálatukra szolgáló eljárások. V. A talajok tápanyagforgalma és a vizsgálatára szolgáló eljárások. VI. A gyomnövények osztályozása és a gyomosodás mértékének megállapítására szolgáló eljárások. VII. A talajmunka, a vetés és vetésutáni növényápolás minőségének elbírálása. VIII. Vetésforgók és tervezésük módja.

Minden olyan fontosabb mérési eljárás ismertetésre kerül ebben a főiskolai hallgatók számára készült segédkönyvben, amely a megmunkált talajréteg mezőgazdasági szempontból számbajövő tulajdonságainak megítélésére alkalmas.

A könyv azonban nemcsak módszercet ismert aprólékos részletességgel, hanem a meghatározandó talajtulajdonság jellemzését is adja egy kis bevezető, magyarázó fejezet keretében. Utóbbi az összefüggéseket is tárgyalja más talajtulajdonságokkal, valamint a kapcsolatokat, vonatkozásokat a mezőgazdaság gyakorlatával és minden alkalommal rámutatnak a szerzők azokra a lehetőségekre, amelyek a mérési eredmények birtokában a legmegfelelőbb talajmunka megjelölésére adódnak.

A szerzők nagy alaposággal foglalkoznak a talaj szerkezete fogalmának magyarázatával, mindazokkal a következményekkel növénytermesztési szempontból, amelyekkel a jó, illetve a rossz talajszerkezet jár. Alaposan kifejtik a különbséget a talajszerkezet és a szerkezet tartóssága fogalma között. Tisztázzák a talaj kötöttségéről alkotott fogalmainkat. Szakembe-

reink számára tehát ennek a könyvnek a tanulmányozása nagy haszonnal jár, annál is inkább, mert a talaj vízgazdálkodási tulajdonságait jellemző és az orosz nyelvű szakirodalomban található többféle vízkapacitás fogalmával, azok pontos definícióival és meghatározásuk módjával is találkozunk benne.

A fizikai mérésekről szóló rész rövid, de érdekes fejezetei azok, amelyek a talajok hő- és levegőgazdálkodásával kapcsolatos tulajdonságok meghatározására ismertetnek egyszerű eljárásokat. A talaj gázkicserélődési folyamataival, hőkapacitásának, hővezetőképességének meghatározásával nálunk eddig nem foglalkoztak. Ennek a könyvnek harmadik és negyedik fejezete nagy segítséget nyújt az e tárgykörbe eső kutatások számára. A külföldi szakirodalomból ítélve, ezek a kutatások az érdeklődés közepontjában állanak. Az ötödik fejezetben egyszerű és a gyakorlati követelményeknek megfelelő pontossági pH-mérési eljárásokat találunk az eredeti állapotú talajoldat nyeresre szolgáló olajemulziós módszer leírását és az oldat kémiai és fizikai vizsgálatának menetét. Hazai viszonylatban ez az eljárás is újnak számít.

A gyomnövények osztályozása és a gyomosodás mértékének megállapítására szolgáló eljárások ismertetése (a VI. fejezet anyaga) ugyancsak jó szolgálatot tesz különösen növénytermesztőinknek és nemesítőinknek egy nálunk, tudományos kutatásoknál, viszonylagosan eléggé elhanyagolt munkaterületen.

Gyengébb része a könyvnek a VII. fejezet anyaga (a talajmunka, a vetés és vetésutáni növényápolás minőségének elbírálása), amely eléggé kezdetleges eljárásokat ismertet és a mérési eredmények nem mindenkor mondanak többet, mint amennyit a hozzáértő egyszerű szemrevételezéssel is megállapíthat. Pedagógiai szempontból (és ne felejtjük el, hogy ez a könyv egyetemi segédkönyvnek készült!) azonban ez a fejezet is megokolt.

Utolsó fejezete a könyvnek, egyben lényeges kiegészítő része a mérőműszereknek a vetésforgókról és tervezésük módjáról szóló VIII. fejezet. Korszerű vetésforgók szakavatott

tervezése, összeállítása különböző szempontok szerint (talaj-, tájadottságok, közgazdasági szempontok stb.) egyre nagyobb feladatokat rónak agronómusainkra, különös tekintettel a füves szakasz beiktatására a növények termesztési sorrendjébe. Ebben a fejezetben hasznos támpontokat találunk ehhez a munkához a hazai viszonyokra történő megfelelő átértékelés után.

Utoljára, de nem utolsó sorban pár szót kell még szólni arról, hogy ez a kézikönyv a bevezetőjében hasznos útmutatásokat, fejtegetéseket tartalmaz a földműveléstani laboratóriumi gyakorlatokat vezető egyén számára a megoldandó feladatokkal kapcsolatos munka megszervezése, időbeosztása stb. tekintetében.

Minden fejezet végén az ismertetett anyagból feladatokat találunk és ezekből is igen sokat tanulhatunk.

Ez a laboratóriumi kézikönyv tehát igen hasznos segítője a talajtani és földművelési (agrotechnikai) kérdésekkel foglalkozóknak, a benne található fogalmak meghatározásai pedig megkönnyítik a kutatók számára az orosz nyelvű szakirodalom helyes szemléletű tanulmányozását, szakkönyvek lefordítását. A könyv ismertetésének az ad aktualitást, hogy a szerkesztés alatt álló Talajvizsgáló Módszerkönyvnek a talajok fizikai tulajdonságairól szóló fejezetébe igen sok eljárás került ennek a kézikönyvnek a nyomán.

KLIMES-SZMIK ANDOR